

ԻՂ ՏԱՐԻ ՅՈՒԼԻՍ 1980 - ԱՊՐԻԼ 1981

Հ Բ Ը Մ 1906 . 1981

Այսօր, 15 Ապրիլ, 1906, Ա. Զարթոյի ստանդի օրը, սպասարկող
 խումբի համարժեքը, ի Գլխավոր, Զարթոյի շնորհ. Այսօր Քարտեզի սպասարկող
 խումբը, կարգապահ լինելու իրենց Հ. Բ. Ը. Մ. Քարտեզի Բարեգործական
Միությանը արտաբերել, անհամար, բայց զգալի քանակությամբ և
 կարևորագույն միջոցներով, կարողանալով որ ինքնուրույն սպասարկող խումբին
 և իր սպասարկողներին:

Զարթոյի խումբի և Զարթոյի ստանդի Զարթոյի խումբի և
 Զարթոյի 10^{րդ} խումբին իր նշանակության 10 անդամներով և
 սպասարկող լինելու իրենց կարողանալով խումբին և:

Ի Գլխավոր, 15 Ապրիլ, 1906: Մոզես Զարթոյի
 և սպասարկող Զարթոյի խումբին

Մ. Զարթոյի

Զարթոյի և Զարթոյի

Մ. Զարթոյի

և Զարթոյի և Զարթոյի

Մ. Զարթոյի

Զարթոյի խումբին

Մոզես Զարթոյի

Զարթոյի

**ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱԴԱՄԱՆԴԵԱՅ
ՅՈՐԲԵԼԵԱՆԻՆ**

Ուրախութեամբ եւ երախտագէտ զգացումներով կը յայտնենք, որ Միութեան 75-ամեակի փառահեղ հանգրուանը, ինչպէս վաշի էր, սրտառու ջհերմութեամբ ողջունուեցաւ Հայստանեայց Առաքելական Եկեղեցւոյ, Հայ Կաթողիկէ Եկեղեցւոյ եւ Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ կողմէ:

Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Վազգէն Ա., Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս Ս. Օ. Տ. Տ. Խորէն Ա. եւ Աթոռակից Կաթողիկոս Ն. Ս. Օ. Տ. Տ. Գարեգին Բ., Հայ Երուսաղէմի Պատրիարք Ն. Ամեն. Տ. Եղիշէ Արք. Տէրտէրեան, Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարք Ն. Ամեն. Տ. Շնորհ՝ Արք. Գալուստեան, Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս-Պատրիարք Գերեջանիկ Տ. Հմայեակ-Պետրոս Ժէ. Կետիկեան, եւ Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Աւետարանական Եկեղեցւոյ Միութեան Ատենապետ Վեր. Յովհաննէս Ն. Գարնեան Պատուոյ Անդամներն են 75-ամեակի Յորելեանական Կեդրոնական Յանձնախումբին: Անոնք բարեհաճեցան նաեւ իրենց բարձր հովանաւորութիւնը շնորհել յորելեանական բոլոր հանդիսութեանց, որոնք պիտի կատարուին սփիւղի հայաշատ գաղութներուն մէջ:

Եկեղեցւոյ աջակից ու լծակից Հ. Բ. Ը. Միութիւնը իր Ադամանդեայ Յորելեանին եւս յարժանացաւ Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին, Մեծի Տանն Կիլիկիոյ գոյգ կաթողիկոսներուն, Երուսաղէմի Պատրիարք Սրբազան Լօր եւ Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոս-Պատրիարքին սրբատառ կոնդակներուն, Մերձաւոր Արեւելքի Հայ Աւետարանական Միութեան վերապառնելի ատենապետին պատգամին, ինչպէս նաեւ բարձրաստիճան հոգեւորականներու ողջոյնի գրութեանց, որոնք պիտի իրատարակուին մեր պաշտօնաթերթերուն եւ հայ մամուլին մէջ:

ԴԻԻԱՆ

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԻ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿ

*ՊԱՏՈՒԱՐԺԱՆ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐԳԱՐԺԱՆ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ՎԱՐՉՈՒԹԵԱՆՑ
ԵՒ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՈՑ*

ԵՒ ՀԱՄԱՅՆ ԲԱՐԵՍԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՊԱՇՏ ԱՆԴԱՄՈՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ի ԳԱՀԷ ՍՐԲՈՑ ՀՕՐՆ ՄԵՐՈՑ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ

ԵՒ Ի ԳԱՀԱԿԱԼԷ ՆՈՐԻՆ ՈՂՋՈՅՆ ԵՒ ՕՐՀՆՈՒԹԻՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱԿԱՆ

Նախախնամողն բարին Աստուած մեր ազգը բախտաւորեց 1906 թուականին ծնունդովը բարեսիրական կազմակերպութեան մը որ մկրտուեցաւ «Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութիւն» անունով, անուն որ շուտով դարձաւ համազգային առաքելութիւն մը ի խնդիր մեր ժողովորդի նիւթական, կրթական եւ բարոյական կարիքներու բաւարարման, այսպիսով հանդիսանալով մեր ազգի բարոյ հանճարին վաւերական արտայայտութիւնը ահա եօթանասուն եւ հինգ տարիներէ ի վեր, Փրկչին մեր Յիսուսի բարի Սամարացիին անմահ առակը ունենալով իբրեւ գաղափարական հիմք:

Այսպէս է որ երեք քառորդ դար շարունակ, աշխարհի վրայ ուր որ հայ սիրտ մը կը բաբախէ, այնտեղ բոյն դրած է Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան գաղափարականը եւ առաքելութիւնը, իբրեւ ազգային-հասարակական առողջ ու հաւասարակշիռ մտածողութիւն եւ գործելու ուղղութիւն, հայ ազգի բնածին առաքիւնութիւնները միաձուլած քրիստոնէական գութի ու եղբայր սիրութեան շաղախով:

Թող անասան ապրի, աճի ու ծաղկի մեր պատմութեան վերջին դարու մեծագոյն համազգային այս կազմակերպութիւնը, միշտ հաւատարիմ իր լուսաբնակ տեսլապաշտ հիմնադիրներու ոգիին, միշտ հաւատարիմ իր բարեսիրական ու կրթական հայապահպան իտեալներուն, միշտ նեցուկ եւ զօրավիգ հայ ժողովորդի առաքելական Մայր Եկեղեցիին եւ համայն հայ ժողովորդին որ ի Հայաստան եւ որ ի սփիոս աշխարհի:

Այսօր երջանիկ ենք որ Մեզի կը վիճակուի ողջունել եօթանասուն եւ հինգ տարիներու վաստակը Հայկական Բարեգործական Ընդհանուր Միութեան, ողջունել յատկապէս վերջին մօտ երեք տասնամեակներու անոր գործունէութեան հզօր թափը եւ շինարար ծաւալուն իրագործումները ընդ նախագահութեամբ մեծանուն ազգային բարերար ՏԻԱՐ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆԻ, Նախախնամութեան ընծան մեր ազգին:

Քիչ անգամ կը պատահի որ մեծ կազմակերպութեան մը ոգին եւ նպատակը այնքան ներդաշնակօրէն եւ ամբողջականօրէն նոյնանան տուեալ կազմակերպութեան վերին ղեկավար անձին ու գործին հետ:

Մեր սրտագին աղօթքն է եւ աղերսը Փրկչի Իջման Սուրբ Սեղանի առաջ, որ Տէրը տակաւին շատ երկար տարիներ պարգեւէ ցկեանս նախագահ Տիար Ալեք Մանուկեանին, շարունակելու իր ազգաշէն մեծ երազանքներու կենսագործումը, շրջապատուած յարգանքովը եւ անհուն սիրովը իր գործակիցներուն, բոլորը հարազատ ազնի գաւակները մեր ժողովուրդին:

«Հսկեցէք, հաստատուն կացէք ի հաւատս, ժրացարուք, զօրացարուք: Ամենայն ինչ ձեր սիրով եղիցի» (Ա. Կորնթ. ԺԶ. 14-15): Ամէն:

Վազգէն Ա.
Կաթողիկոս Ամենայն Հայոց

Տուաւ կոնդակս ի 27 Յունուարի 1981 Փրկչական ամի
եւ ի տումարիս Հայոց ՌՆԼ
ի մայրավանս Սրբոյ Էջմիածնի

հմր. 1050

ՅՈՐԵԼԵԱՆՆ ՈՒ ՅՈՐԵԼԵԱՐԸ

ԶԱԻԷՆ ԱՐՔԵՊՍ. ԶԻՆՁԻՆԵԱՆ

Իբրու է որ Յորելինական թուականը կարելուր հանգրուան մըն է, պահ մը կանդ առնելու, յետագարձ ակնարկով վերագնահատում ընելու: Ծանապարհին ուրիշ անցաւ Յորելեարը, յալթահարուած դժուարութիւններն ու դերբուկները, եւ բարձունքը ուր հասաւ:

Պէտք է երկար եւ շատ մտածած ըլլան, յաւէտ ողբացեալ եւ պատուական հիմնադիրները, Միութեան անունը փնտռած ժամանակ եւ դասած են իրաքանչիւրը ինքն իր մէջ ուժ, խորհուրդ, նպատակ պարունակող բառեր, հայ, Բարեգործական, Ընդհանուր Միութիւն:

Այս դարուն սկիզբը ծնաւ, այստեղ Գահիրէի մէջ, հեռառեա եւ մեծանուն հայորդիի մը, Պօղոս Փաշա Նուպարի եւ իր գործակիցներու ջանքերով: Քսաներորդ դարը պատմութեան մէջ նշանաւոր պիտի մնայ երկու համաշխարհային տնտեսութեան պատերազմներով, գիտութեան, թէքնիքի շրջանային յառաջընթացութիւններով: Հայոց պատմութեան մէջ այս դարուն սկիզբը, իր նախընթացը շունչոյ դէպքերով պիտի արձանագրուի: Հայոց բռնագաղթն ու Արեւմտեան Հայաստանի հայերէ պարպումն ու գործադրուած Եղիոնը:

Աննախադէպ այս պատուհաններու թռչուրոհ հին, հրգեհներու բոցին-ծուխին, մահաարժաններու արեան եւ սրբերու եւ այրիացեալներու ախար պատկերին ետեւէն պէտք է դիտենք իր ծնունդը: Նախախնամակա՞ն, հերոսակա՞ն դեր կատարելու: Դուք գտէք ճիշտ բառը: Հ. Բ. Ը. Մ. Նախապատերազմեան օրերու կատարած մարդասիրական, ինամատարական գործերու մասին վկայութիւնները անշուշտ շատ են: Երկու օրինակ միայն կ'ուզեմ յիշել, ուժգնօրէն տպաւորուած ըլլալով:

Երուսաղէմի երջանկայիշատակ Պատրիարք Թորոզմ Սրբ. Արքեպս. ի կողմէ Զինաստան հոգեւոր առաքելութեամբ ղրկուած Տէր Ասողիկ Վարդապետ Ղազարեան, շուրջ վեց տարի, իմապին քաղաքին կեդրոնացման ճամբարին մէջ բանտարկուելէ ետք կը վերադառնար 1957ին: Եգիպտահայոց Հոգեւոր Առաջնորդ, Մամբրէ Սրբ. Արք. Գահիրէ չէր գտնուէր այդ օրերուն: Դիմաւորեցի Հայր Ասողիկը: Մանկութեան որը մնացած եւ ապա զրկուած ժառանգաւորաց վարժարան եւ ընծայարան: Հայոց Եկեղեցւոյ հիմնալի հոգեւորականներէն մէկը, Ապա Եպս. եւ Իրաքի հայոց Առաջնորդ, հա-

զիւ պանդոկ հասած, շունչ մը առաւ եւ «խնդրանք մը ունիմ, տար ինծի Հ. Բ. Ը. Մ. ի դրասենեակը: Մենք երախտապարտ ենք այս մեծ միութեան, մեր մանկութենէն ի վեր», ըսաւ: Այդպէս ալ արձանագրեց հիւրերու տոմարին մէջ, եւ պարտականութիւն մը կատարածի ներքին լատարարութեամբ մեկնեցանք:

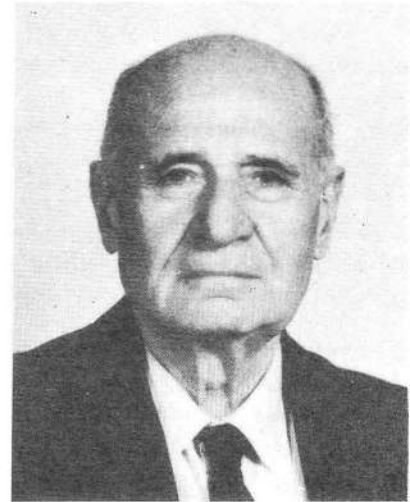

ԳԵՐՇ. Տ. ԶԱԻԷՆ ԱՐՔ. ԶԻՆՁԻՆԵԱՆ
Բարխիսում Առաջնորդ Եգիպտահայ Թեմի

1947ին, երբ Անգլիական հոգատար կառավարութիւնը քաշուեցաւ Պաղեստինէն եւ երկիրը երկուքի բաժնուեցաւ, Երուսաղէմի ազգապատական կալուածները մնացին Իսրայէլի կողմը, թշնամի երկրի մը մէջ, վարձակալական եկամուտներ ստանալ անհնար էր: Մեր վարժարանները երկու տարի փակ մնացին եւ պատերազմի ու գործածուող արդ-

Հ.Բ.Ը.Մ. ի ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ԵՐԿԱՐՍՄԵԱՅ ԱՏԵՆԱՊԵՏ Պ. ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԲԷՂԵԱՆԵԱՆ
Ս. ՆԷՐՍԷՍ ԾՆՈՐՀԱԼԻ ԾՔԱՆՇԱՆԻՆ ԱՐԺԱՆԱՅԱԾ

Եգիպտահայոց Բարեխնամ Առաջնորդ Տ. Զաւէն Արք. Զինչինեանէ, Հ.Բ.Ը.Մ. ի Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովին ուղղուած նամակէ մը ուրախութեամբ կը տեղեկանանք թէ, Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովի երկարամեայ ատենապետ, Հ.Մ.Ը.Մ. Նուպարի - Շիլիուպոլիս - պատուոյ նախագահ, ինչպէս նաեւ Գահիրէի Պատկ. Թեմական Ժողովի նախկին ատենապետ եւ Ազգ. Իշխանութեանց երկարամեայ անդամ՝ Տիար Յովհաննէս Քէհեանեան, առ ի գնահատութիւն Եգիպտահայ գաղութին մէջ իր ունեցած գործունէութեան, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Վազգէն Ա. ի կողմէ արժանացած է Ս. Նէրսէս Ծնորհալի շքանշանին:

Այս ուրախ առթիւ Հ.Բ.Ը.Մ. ի Եգիպտոսի շրջանակը եւ «Տեղեկատու» խմբագրութիւնը ջերմօրէն կը շնորհաւորեն Պ. Յովհաննէս Քէհեանեանը:

Այս մասին Հայրապետական սրբատառ կոնդակն ու շքանշանը երբ ստացուին Առաջնորդ Սրբազան Լօր կողմէ հանդիսաւոր իրադրութեան մէջ պիտի յանձնուին շքանշանակիրին:

Իսկան բոլոր տեսակի զէնքերու սարսափին ներքեւ ապրեցանք, գեանայարկ ապաստանարաններու մէջ: Սրբոց Յակոբեանց վանքին մէջ, մեզի հետ շուրջ երեք հազար հինգ հարիւր հայեր ապրեցան այդ դժխեմ օրերուն: Այս բազմութիւնը ապրեցնողը եղաւ Հ.Բ.Ը.Մ. ի նիւթական նպաստն ու օժանդակութիւնը միայն:

Աշխարհի հինգ ցամաքամասերու վրայ ցրուած հայկական գաղութները միայն Ֆիզիքական անապահովութեան մէջ չէ որ կը գտնուին: Հայրենիքէն հեռու, տարսանկուած բոյսի նման են, կը տժգունին: Մարմնական սնունդին նման, հոգեւոր եւ մշակութային արժէքներու, իմացական սնունդն ալ կարեւոր է: Հ.Բ.Ը.Մ. քաջապատիկ այդ սնունդը կը ջամբէ: Համարեայ բոլոր հայ գաղթօժաններու մէջ իր անունով բացուած հայ վարժարանները լուսադոյն ապացոյցներն են այս հաւաստումին: Հ.Բ.Ը.Մ. քաջաց, պաշտպանեց նախորդ սերունդը, բայց կը հաւատայ թէ ազգի մը լուսագոյն ապագան կ'երաշխատորուի իր նոր, երիտասարդ սերունդով: Աւստի ամենուրեք կառուցանել տուաւ երիտասարդական, պատմական կեդրոններ եւ ակումբներ: Տեսած եմ այն սքանչելի շէնքերն ու կեդրոնները որոնք կառուցանել տուած կամ գնած է ի Գուէնոս Այրէս, Սան Փաւլօ, Մօնթէվիտէօ, Լոս Անճէլոս, Պէյրութ, Ալեքսանդրիա՝ որոնք իրենց արդիւնաշատ գործունէութեամբ, արտասահմանի այս ժամանակաշրջանի հայոց պատմութեան մէջ իրենց փաստաւոր տեղը պիտի ունենան անկասկած:

Իրաւամբ ըսուած է թէ այս Մեծ Միութիւնը կը նմանի ապակիէ դղեակի մը որուն ներքը կ'երեւի: Ժողովուրդին տրուած կանոնաւոր համարատուութիւնները այս մասին ամենէն զօրաւոր ապացոյցն են: Այս պատճառաւ ալ բազմութիւ են անոր բարերարները եւ պատկառելի են նաեւ յորում անշարժ կտակներն ու նուիրատուութիւնները: Բարերարները հաստատեցին, ու կը հաւատան Հ.Բ.Ը.Մ. ի կատարած բարերար գործին:

Բախտաւոր է Միութիւնը եւ մեր ժողովուրդը, ունենալով այս մեծ Միութեան իրրեւ նախազաններ, լուսամիտ, հեռատես եւ խոհական առաջնորդներ, ինչպէս հիմնադիրը, Գալուստ Կիւլպէնկեանը, Գարակէօզեանը եւ Ալեք Մանուկեանը:

Հայաստանեայց Եկեղեցիէն ետք, ամենէն շատ անդամ ունեցող կաղմակերպութիւնն է ան արտասահմանի մէջ:

Սնամատարական, կրթական, պատանեկան, երիտասարդական, կառուցողական, հրատարակչական, մշակութային եւ այլ իր բազմերես գործին վերաբերմամբ եւ իր բարերարներուն հանդէպ, եւ ըլլալով իրական խոր զգացում ունինք միայն:

75-ամեայ ազամանդեայ Յորեկանին աւիթով եւ պատկառելի վաստակին դիմաց, կը մալթենք որ Միութիւնը ամբացնէ իր կապերը ազգին զաւակներուն միջեւ, վասն զի «Միութիւնը զօրութիւն է» եւ իր սպինը, ազգաշէն ու կրթանուէր առաջադրութիւնները նորանոր յաջողութիւններով պատկէ:

75 տարիներ առաջ, 15 Ապրիլ 1906-ին, Ս. Չառնի առաջին օրը, Գասիրէի մէջ հիմնուեցաւ Հ. Բ. Ը. Միութիւնը որ լատ Ամենայն Հայոց Վեհափառ կաթողիկոս Տ. Տ. Վաղգէն Ա. ի բնորոշումին «Մեր ազգային կեանքին մէջ իբրեւ ապաքաղաքական կազմակերպութիւն մեր սրբազան եկեղեցիէն անմիջապէս ետք կու գայ եւ որուն կը վիճակուի բարոյական եւ մտային ներշնչումով առաջնորդել Հայ Ազգը:

Եւ երբ մեր եկեղեցին մեր հոգիին սնուցիչն է, Հ. Բ. Ը. Մ. ը մեր նիւթական ինքնարաւուծեան, կրթութեան, շինարարական եւ խնամատարական գործերու մեծագոյն օժանդակն է ու հայ սրտին եւ մաքին արժանաւոր պաշտպանը:

Հ. Բ. Ը. Մ. ը գործունէութեան իբրեւ ծիր ամբողջ ազգը նկատի ունի, եւ այդ իսկ նպատակով, ան՝ առանց յարանուանական կամ գաղափարական խտրութիւն դնելու, կը ձգտի ստեղծել միութիւն մը, միասնականութիւն մը, մեր ժողովուրդը յուզող կարեւոր հարցերուն շուրջ:

Մեր ժողովուրդը հակառակ դարերու հայածանքին դժնդակ պայմաններուն, կրցեր է իր գոյութիւնը պահել, մշակութային եւ տնտեսական մարզերուն մէջ գրաւելով առաջնակարգ դիրք մը:

Այդ դիրքը սակայն, քաղաքական վերելմայրումներուն իբրեւ հետեւանք վտանգուեր է եւ խախտեր:

Հայերը, ստիպման տակ բռնի գաղթեր են եւ օտար հորիզոններու տակ կազմակերպուեր՝ ու բարգաւաճեր: Հայաստան գաղութներ ունեցեր ենք եւ դարձեալ յորձանքը եկեր եւ մեզ ցրուեր է:

Քաղաքական մտքին հետ, տնտեսական մեր յաջողութիւնները երբեք չեն կրցած խորշակին առաջըր առնել մինչեւ 20-րդ դարու արեւմտահայութեան քաղաքական մեծագոյն դէմքին, ճարտար եւ հեռատես յղացքը՝ Հ. Բ. Ը. Մ. ի հիմնադիր Պօղոս Նուպարի երազը, հայութիւնը համախմբելու Միութեան մը շուրջ:

1930-ին Միութեան քսանհինգամեակի նախօրեակին՝ հիմնադիր նախագահը Միութեան բոլոր անդամներուն եւ բարեկամներուն ուղղուած իր յուզիչ պատգամին մէջ Հ. Բ. Ը. Մ. ի համար կ'ըսէր «Պիտի գայ օր մը ուր բոլոր հայերը անխտիր պիտի սիրեն անիկա իբրեւ ամենափայլուն արտայայտութիւնը ազգային միութեան եւ իբրեւ համերաշխու-

թեան եւ գործակցութեան մեծաւանկ գործ մը» եւ Միութեան բարգաւաճումին մասին խօսելով կ'աւելցնէր «Իմ կարծիքովս, այս բարգաւաճումը կախում ունի բոլոր վարչներուն աշխատակցութենէն յարգանքի եւ վստահութեան նոյն զգացումին մէջ միացած, բոլոր անդամներուն հաւատքէն՝ յաղթանակին մէջ այն իտեալին գոր Միութիւնը կը հետապնդէ իր ստեղծումէն ի վեր»:

Եւ Հ. Բ. Ը. Մ. ը իր իր հիմնադրութենէն ի վեր, շնորհիւ ազգին մէջ իր վայելած յարգանքին եւ վստահութեան, ունեցած է բազմաձիւղ գործունէութիւն մը, աշխատելով գոհացում տալ մեր ժողովուրդին հիմնական կարիքներուն, ժամանակին պահանջներուն պատշաճեցնելով իր գործունէութեան ծիրը:

Միութեան գործունէութեան ստացած ծաւալը՝ քաղաքական եւ տնտեսական պայմաններուն պարտադրանքը, ինչպէս նաեւ ժամանակի փորձառութեան ներշնչած դասերը մղած են Միութեան Ընդհանուր Ժողովը, հիմնական կանոնադիրը պարբերական փոփոխութիւններու ենթարկելու:

Ըստ վերջնագոյն բարեփոխեալ կանոնադրին Միութեան ընդհանուր նպատակները խտացած են հետեւեալ կէտերուն մէջ.

Ա— Օժանդակել հայ ժողովուրդին եւ իր հայրենիքին բարոյական, մտաւորական եւ մշակութային զարգացման:

Բ— Օգնել անոնց նիւթական ու տնտեսական վիճակին բարելաւման:

Գ— Քաջալերել սոյն արդիւնքները յառաջ բերելու ծառայող, ամէն նախաձեռնութիւն, գործ ու հրատարակութիւն:

Դ— Նպատել, մասնաւոր պարագաներու մէջ, ուրիշ ամէն մարդասիրական ձեռնարկներու:

Եւ այսօր Միութիւնը երբեք քաւորը դարու վերայ երկարող բեղուն եւ վաստակաշատ գործունէութենէ մը ետք, կը ներկայանայ աւելի եւս զօրացած, վերանորոգուած ու պարտաւստակամ՝ շարունակելու իր առաքելութիւնը:

Ու երբ խօսինք Միութեան կտրած երկար ճանապարհին մասին ու ծանրանանք ի մտնաւորի անոր վերջին քսանհինգամեակին ընթացքին արձանագրած բացառիկ իրագործումներուն վրայ, անկարելի է որ չյիշենք Միութեանս այժմու ցկեանս

Ա. Սարուխանի այս գրութիւնը լոյս տեսած է թուականէս 15 տարիներ առաջ, Միութեան 60ամեակին նուիրուած Յուշարարի թիւին մէջ:

Շօշափուող հարցը, հակառակ տարիներու քաւալումին, ոչ միայն կը մնայ այժմէական, այլ կը ներկայանայ որպէս հետզհետէ աւելի ննչող եւ հրամայական պահանջ մը, որ իր արմատական լուծումին կը սպասէ:

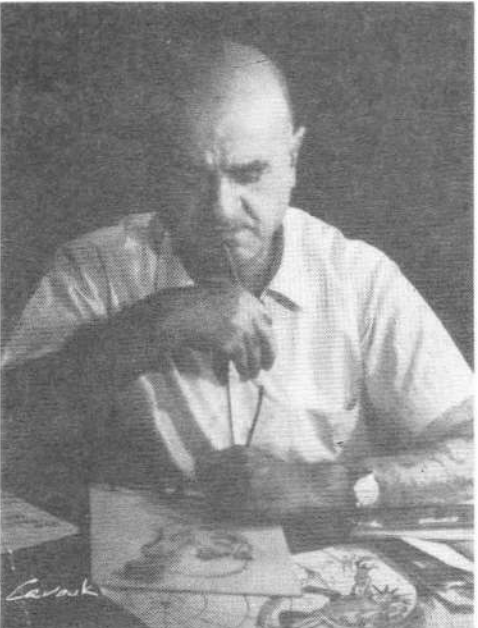
Եգիպտահայ գաղութը պահելով իր աւանդութիւնները, անգամ մը եւս յառաջապահ հանդիսացաւ, շնորհիւ իր արժանաւոր գաւակներէն՝ **Հայ Աւետարանական Համայնքի** նախագահ՝ **Տիար Աւետիս Զագրեանի** կողմէ **Ե.Ո. 50,000**-ի նուիրատուութեամբ, **Գահիրէի Ազգ. Առաջնորդայանին** մօտ, ի յիշատակ իր ողբացեալ **Տիկնոջ** հաստատուած «**Վերժին Զագրեան Հիմնադրամ**»ին, որուն եկամուտները կը գործածուին **Եգիպտահայ վարժարաններուն** մէջ հայագիտական նիւթեր դասաւանդող ուսուցիչներուն ֆաջալերական յատկացումներ կատարելու:

Այս դրական նախաֆայլը խորապէս գնահատելի ըլլալով հանդերձ, կը սպասուի համագաղութային տարողութեամբ նախաձեռնութեան մը, որ նիւթական առաւելութիւններ ստեղծելու կողքին, հաշուի առնէ նաեւ ազդու եւ որքան կարելի է ճիշդ գրիտ չափանիշներու ստեղծումը, որպէսզի գնահատուին միայն այն ուսուցիչները որոնք արժանի են գնահատանքի, այլ խօսելով՝ կարողութիւնը եւ գործնական պատրաստութիւնը ունին, հայ ոգին եւ հայ լեզուն իրենց աշակերտներուն փոխանցելու:

Մեր վարժարանները, **Սփիւռքի** ամբողջ տարածքին, ըլլան անոնք ազգային կամ կազմակերպութիւններու ենթակայ վարժարաններ, բոլորն ալ առաւել կամ նուազ չափով, վարակուած են «վկայական»ի ախտէն, երբ իրենց գլխաւոր առաքելութիւնը պիտի ըլլար ուսեալ մարդ պատրաստելու առընթեր, **ՀԱՅ ՄԱՐԴ** պատրաստելը, այս բառին ամբողջական եւ ամենախորունկ իմաստով:

Կարելի չէ հայութիւն՝ առանց հայ մարդու, ինչպէս կարելի չէ հայ մարդ՝ առանց լաւ պատրաստուած եւ նիւթապէս լաւ գնահատուած մասնագէտ հայ ուսուցիչի:

Ժամանակն է որ այս հարցին մեր մօտեցումը, տեսականէն անցնի գործնականի եւ **Սփիւռքի** մէջ հայապահպանումի անունով գործող **ԲՈՒՆՈՐ** կազմակերպութիւնները անխտիր, իրենց համար հարցերու հարցը նկատեն, հայ ուսուցիչին եւ մասնաւորապէս հայագիտական նիւթերու ուսուցիչին պատրաստութեան եւ գնահատումի պարագան:

ՆԱՀԱՏԱՆՔԻ խօսքը հոն միայն պէտք է, ուր գործը չի խօսիր: **Հ. Բ. Ը.** Միութեան պարագային, այնքան բարձրագաղակ կը խօսի 60 տարուան իր գործը որ ամենէն արժէքաւոր գնահատականն իսկ անյսելի կը մնայ անոր առջեւ:

Միամիտ չենք, ոչ իսկ իրենք՝ վարիչները, յաւակնելու չափ թէ այս երկարատեւ գործունէութիւնը զերծ եղած ըլլայ թերիներէ եւ վերիպանքներէ: Սխալն ու թերին՝ գործունէութեան մը անխուսափելի ընկերներն են: Իսկական սխալը՝ տեսնուած թերին չսրբագրելն է, քանի որ անիկա գործուած կ'ըլլայ գիտակցօրէն:

Բարերախտաբար այս **Մեծ Միութեան** գլուխը գտնուած են միշտ իրատես մարդիկ, բաւական ճկուն՝ մատնանշուած կամ տեսնուած թերիները սրբաչրելու համար, կարելիութեան սահմանին մէջ: Վարիչները որքան գիտեմ, երբեք չեն արհամարհած եղած թելադրութիւններն ու քննադատութիւնը, այնքան ատեն որ անոնք կը բխին **Միութեան** եւ **Ազգին** շահերէն, եւ ոչ այս կամ այն նկատումներէն:

Միութեան Վաթսուհումեակին առթիւ յաջողութեան ջերմազին մաղթանքներս կը յղեմ **Կեդրոնին**, ինչպէս նաեւ **Եւրոպայի** նորակազմ **Յանձնաժողովին**, եւ շնորհաւորութիւններս՝ բոլոր անդամներուն: Իրբեւ 40 տարուան **Հ. Բ. Ը. Մ. Ի.** եւ **Գահիրէի Շրջանային Վարչութեան** բազմամեայ անդամ, ինքզինքիս թոյլ կուտամ բաղձանք մը աւելցնել մաղթանքներուս վրայ: **Բաղձանք**՝ որ կրնայ նորութիւն մը չըլլալ՝ բայց առնուազն անկեղծ ըլլալու արժանիքները ունի:—

Արադուլթեան եւ կեանքի պայմաններուն խեղճեղ փոփոխութեան այս դարուն՝ վաթսուուն տարիները վեց դարու չափ երկայն կը թուին: Ինչ որ դեռ երէկ անհրաժեշտ կը թուէր՝ այսօր կրնայ նոյնիսկ աւելորդ դարձած ըլլալ: 1906ին որոշ նպատակներով հիմնուած կազմակերպութիւն մը չէր կրնար կեանքի այս յարափոփոխ ընթացքի թափին չենթարկուիլ:

Իր հիմնարկութիւնը կը զուգադիպէր երբ Հայութեան առջև ցցուած էր լինել քէ չլինելու հարցը: Կերպով մը այդ հարցին հետեւանքն իսկ էր անիկա, ըստ այնմ պատրաստուած ու սպասողինուած: Իր դերը եղաւ նախախնամական երբ մեր պատմութեան մեծագոյն ողբերգութեան վերջերը դարմանել հարկ եղաւ: Որք, գաղթական, սովեալ, մերի եւ հիւանդ, որոնց հասնելու հարկին տակ կը գտնուէր անիկա: Բարիք գործել, «բարիք» բառին մարդասիրական եւ քրիստոնէական ամենալայն առումով:

Այն օրէն ասդին, որքան փոխուած է հայութիւնը: Վէրքերը դոցուած՝ անիկա ինքնաբաւ դարձած է այժմ: Պիտի թուէր կարծես թէ, այնուհետեւ Բարեգործականին կը մնար լուծարքի ենթարկել իր սկզբնական բարեսիրական գործունէութիւնը:

Բայց եկէք տեսէ՛ք, թէ ընդհակառակն անիկա ինքզինքը դտաւ այլապէս կենսական նոր հարցի մը առջեւ: Եթէ երէկ կար ՅԻՉԻՔԱՊԷՍ ԼԻՆԵԼ ԹԻ ՉԼԻՆԵԼԸ հարցը, այսօր կայ որպէս ԼԻՆԵԼ ԹԻ ՄՆԱԼԸ հրատապ հարցը: ԿԱՐՄԻՐ ԶԱՐԴԸ փոխակերպուեցաւ ՃԵՐՄԱԿ ԶԱՐԴԻ, որ անտեսանելի ըլլալուն՝ շատ աւելի վտանգաւոր է: Մենք այս երեւոյթին՝ ԳՈՅԱՏԵՒՈՒՄ անունը տուած ենք: Բացառապէս զուտ հայկական մտահոգութիւն մը, օտարներուն անծանօթ, այնքան որ անոր համարժէք բառն իսկ գոյութիւն չունի իրենց մօտ:

Անոր դէմ պայքարը բուն է եւ դաժան, եւ մեղի միայն կ'իյնայ գտնել դարմանը անոր, քանի որ իր նախընթացը չէ ունեցած աշխարհիս մէջ:

Բարեգործականը, իրոք հայկական մեծագոյն եւ ամէնազօրեղ մարմին՝ լաւապէս ըմբռնած է իր ուսերուն ինկող այս նոր առաքելութեան կարեւորութիւնը: Առաքելութիւն, որ «բարեգործութիւն» ըլլալէ աւելի՝ «պարտականութիւն» է, ինչպէս զինուորին կոչուը՝

ուզմադաչտի վրայ:

Բարեբախտաբար, պայքարին ստացած սուր հանդամանքին համեմատութեամբ, Բարեգործականն այսօր շրջապատուած է նպաստաւոր շատ մը զօրաւոր ազդակներով: Բարիքի եւ կարեկցութեան կարօտ հայերուն թիւը գրեթէ զերօյի իջած է, իսկ իրեն օգնողներուն թիւը՝ բազմացած: Գոյամարտի իր ճիշդուն մէջ իր կողքին կանգնած կայ այսօր, հոգ չէ թէ առայժմ փոքրիկ՝ բայց օրէ օր ուճացող Հայաստանը: Արտասահման զրկած իր մտաւորականներով, արուեստագէտներով, եւ շխտականներով, եւ մասնաւորապէս միջադաշին ամէն մարդին մէջ Հայ ազգին վարկը բարձր բռնող իր ներկայացուցիչներուն առթած հպարտանքով, անիկա ուժացող Սփիւռքահայութեան երակներուն մէջ տեւապէս նոր արիւն կը ներարկէ: Այսպէսով զգալապէս զօրացնելով անոր տոկալու, ուստի եւ փրկուելու կարելիութիւնները:

Ահա թէ ինչո՛ւ Միութեան այսօրուան առաքելութիւնը փրկութեան դործ մըն է, աւելի քան բարեգործութիւն՝ այնքան որ պիտի տարուէի խորհելու թէ անոր աւելի պիտի յարմարէր «Հայոց Փրկութեան Ընդհանուր Միութիւն» անունը, - Հ. Փ. Ը. Մ.: Բայց այս չէ էականք:

Ըսինք, ջկան այլեւս հին օրերը: Զկայ ՀԱՅԻ ՍՈՎԸ, բայց կայ ՀԱՅ ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆԻ ՍՈՎԸ: Առաջին պարագային մահը Ֆրիդրիխին է, երկրորդին՝ ողեկան: Առանց մտաւորականի՝ զուր են թափուած բոլոր ճիգերը: Իսկ մտաւորական հասցնելու համար էական պայման է ունենալ մեծ թիւով ՀԱՅԵՐԷՆ ԼԵՉՈՒԻՆ ՈՒ ՄՇԱԿՈՑԹԻ հմուտ եւ գիտակից ՈՒՍՈՒՑԻԶՆԵՐ:

Աւելորդ է ըսել, թէ հակառակ բոլոր բարիկամեցողութեան եւ զոհողութեան՝ համայնքի մը պայմանները թոյլատու չեն կրնար ըլլալ հայ ուսուցչին ապահովելու ապրելակերպի այնպիսի մակարդակ մը, որ խայծ հանդիսանար նոր սերունդին, նուիրուելու այդ ասպարէզին: Օտար վարժարաններն իսկ՝ հակառակ իրենց բարձր սակերուն՝ կարօտ են միշտ պետական աջակցութեան: Որքան ալ ազգասէր ու զոհաբերող ըլլայ հայ երիտասարդ մը, ան մտահոգուած իր ներկայով՝

Հ.Բ.Ը.Մ.Ը ՍԵՂՄ ԳԻԾԵՐՈՎ ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԱԽԱԳԱՀՆԵՐԸ

ՍԿԻԶԲԷՆ ՄԻՆԶԵՒ ԱՅՍՕՐ

* Միութիւնը հիմնուած է Գահիրէի մէջ, 15 Ապրիլ 1906-ին:

* 1924 Մայիս 5-ին ան կը վերածուի Զուիցերիական իրաւավիճակով ընկերակցութեան, օրինական կեդրոն ունենալով Լոզանը, իսկ վարչական կեդրոն՝ Փարիզը:

* Համաշխարհային Բ. պատերազմի ընթացքին 1940-ին, Փարիզի կեդրոնին իրաւասութիւնները կը փոխանցուին Նիւ Եորք՝ Ամերիկայի Կեդրոնական Յանձնաժողովին, որպէսզի Միութիւնը գերծ մնայ պատերազմի վերիվայրումներէն:

* 19 Փետրուար 1955-ին Միութիւնը կը ստանայ Ամերիկեան իրաւավիճակ, պահելով հանդերձ Զուիցերիական իրաւավիճակը:

* Մայիս 1970-ին կայացած բացառիկ ընդհանուր ժողովով, կը վաւերացուի Զուիցերիական իրաւավիճակով ընկերակցութեան բարեփոխեալ կանոնագիրը ու անոր վարչական կեդրոնը կը դառնայ Լոզան եւ իրաւասութեան սահմանները՝ Եւրոպա, Միջին Արեւելք եւ Աֆրիկէ:

* Միութեան հիմնադիր նախագահը եղած է Պօղոս Նուպար Փաշա (1906-1930), որուն յաջորդող նախագահները եղած են Գալուստ Կիւլպէնկեան (1930-1932), Զարեհ Նուպար (1932-1940) եւ Արշակ Գարակէօզեան (1942-1953):

* 1953-էն ի վեր Միութեան նախագահն է Տիար Ալեք Մանուկեան:

* 1970-էն ի վեր Զուիցերիական իրաւավիճակով ընկերակցութեան պատուակալ վարիչ պատուիրակն է Տիար Արա Զամֆերքէն:

Ա.Լ.Բ. ՄԱՆՈՒԻԿԵԱՆ
ՅԿԵԱՆՍ ՆԱԽԱԳԱՀ

1940-1942-ին, երբ Ֆրանսա զբաւեալ երկիր մըն էր, Հ. Բ. Ը. Միութեան Փարիզի պաշտօնատեղին ստեղծեայ ժողովով մը կը կառավարուէր Տորթ. Պօղոս Բուլուկեանի ղլխաւորութեամբ, որուամ ըլլալով որ Կեդրոնական Վարչութիւնը պատերազմին պատճառով իր իրաւասութիւնները Ամերիկայի Կեդրոնական Յանձնաժողովին փոխանցած էր:

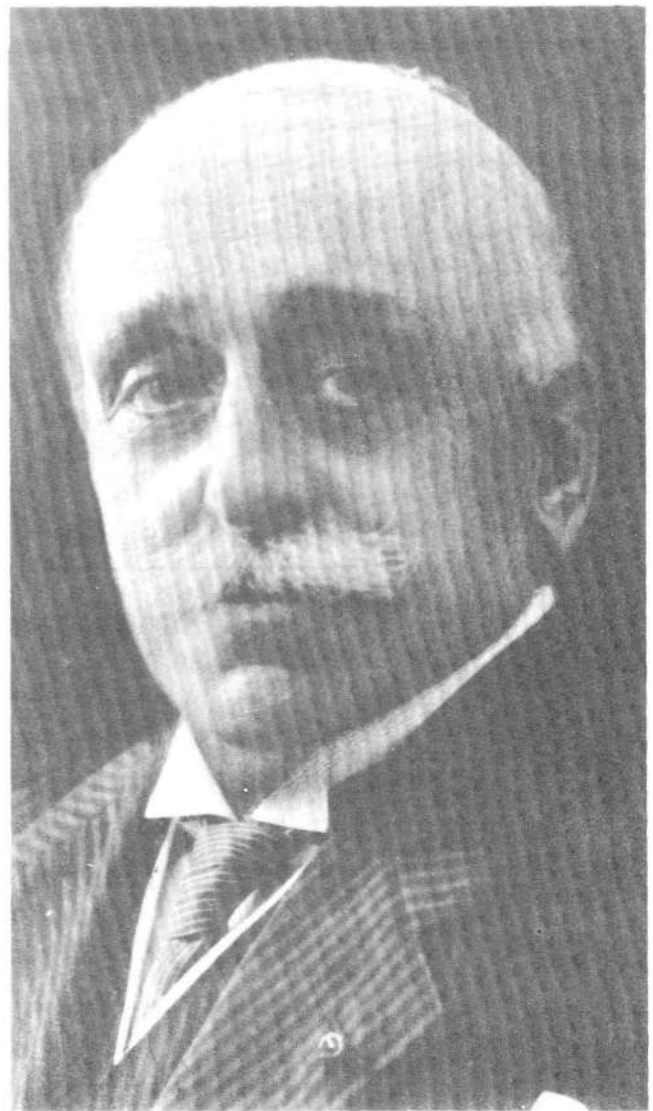
ԶԱՐԵՂ ՆՈՒՊԱՐ
(1932 — 1940)

ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԵՆԿԵԱՆ
(1930 — 1932)

ԱՐՇԱԿ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ
(1942 — 1953)

ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ
(1906 — 1930)

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴԻՐՆԵՐԸ

- * ՊՕՂՈՍ ՆՈՒՊԱՐ ՓԱՇԱ
- * ԵԱԳՈՒՊ ԱՐԹԻՆ ՓԱՇԱ
- * ԵՐՈՒԱՆԴ ԱՂԱԹՕՆ ՊԷՅ
- * ՏՈՔԹ. ՆԱԶԱՐԷԹ ՏԱՂԱԻԱՐԵԱՆ
- * ՄԿՐՏԻՉ ԱՆԴՐԱՆԻԿԵԱՆ
- * ԳՐԻԳՈՐ ԵՂԻԱՅԵԱՆ
- * ԿԱՐԱՊԵՏ ՇԵՐԻՏՃԵԱՆ ՊԷՅ
- * ՄԿՐՏԻՉ ՄԱՐԿՈՍՕՑ ՊԷՅ
- * ԱՌԱՔԵԼ ՆՈՒՊԱՐ ՊԷՅ
- * ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՅԱԿՈՒԲԵԱՆ

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԻՐԱԽԱ ԿԱՌՈՒՑ

Ամերիկեան Իրաւաւիճակ

Ա. - ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՆԴԱՄԱԿՑՈՒԹԻՒՆ՝

որ կը մարմնաւորուի

ՀԱՄԱՄԻՈՒԹԵՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎՈՎ՝

օրէնսդիր եւ համարառու Գերագոյն Մարմին

որ ամէն տարի կը զուամարուի

Նիւ Եօրք ու կրնայ զուամարուիլ այլուր եւս եւ որուն կը մասնակցի՝

անձամբ կամ փոխանորդագրութեամբ,

մէն մին իրաւասու անդամ, աշխարհի չորս ծագերէն,

ինչ իրաւաւիճակի որ ալ պատկանի:

Բ. - ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՁԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ՝

19 անդամներէ բաղկացած՝

4-ը Եւրոպայէն, 2-ը Միջին Արեւելքէն ու 13-ը Ամերիկայէն

եւ որ կ'ընտրուի վերոյիշեալ Համա-Միութենական Ընդհ. Ժողովէն

ու Կեդրոնն է Նիւ Եօրք:

Գ. - ՇՐՋԱՆԱԿԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ

Դ. — ՄԱՍՆԱԺՈՂՈՎՆԵՐ՝ ԱՐԱՆՑ, ՏԻԿՆԱՆՑ

ԿԱՄ ԽԱՌՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂՆԵՐՈՒ

ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲԵՐ

ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱԿԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԱՆ ՈՒ ԿԱՆՈՆԱԳՐԱԿԱՆ ՌԱԾՔԸ

Զուիցերիական Իրաւալիեակ

Ա. – ԱՆԴԱՄԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ՝

բազկացած

Համա-Միութենական Համաշխարհային Ընդհանուր Ժողովին ընտրուած
Կեդրոնական Վարչական Ժողովին 19 անդամներէն՝
օրէնսդիր եւ համարատու զերագոյն Մարմին
Հ. Բ. Ը. Միութեան Զուիցերիական Իրաւալիեակով Ընկերակցութեան
որ ամէն տարի կը զուժարուի Լոզան:

Բ. – ՎԱՐԻՉ ՄԱՐՄԻՆ՝

Բազկացած 7 անդամներէ՝ Ընդհ. Ժողովին ծոցէն
4-ը Եւրոպայէն, 1-ը Միջին Արեւելքէն, 2-ը Ամերիկայէն
որուն վերահսկողութեան տակ է Եւրոպան
Եւ որուն կապուած են Լիբանանն ու Եգիպտոսը իրաւականօրէն
Կեդրոնն է Լոզան:

Գ. – ՕԺԱՆԴԱԿ ՄԱՐՄԻՆՆԵՐ ԵՒ ՕԺԱՆԴԱԿ ԱՆԴԱՄՆԵՐ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Զուիցերիական Իրաւալիեակով Ընկերակցութիւնը՝
կ'ունենայ՝ ամէն ուր որ հարկ դառնայ՝
Օժանդակ Մարմիններ՝ ի մասնաւորի Լիբանանն ու Եգիպտոս
Եւ Օժանդակ Անդամներ՝ որոնք Համա-Միութենական
Իրաւասու անդամներուն նման ու հաւասար գծի վրայ,
կը մասնակցին Համա-Միութենական Ընդհանուր Ժողովին,
ընտրող են ու ընտրելի:

**Հ. Բ. Ը. Մ. Ի ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐՉԱԿԱՆ
ԺՈՂՈՎԻ ԿԱԶՄԸ**

ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ	Նախագահ
ՎԱՐԴԳԷՍ ՄԿՐՏԻԶԵԱՆ	Փոխ Նախագահ
ԱՐԱ ԶԱՄՔԵՐԹԻՆ	» »
ՍՈՒՐԷՆ ՖԷՍՃԵԱՆ	Գանձապահ
ՆԱԶՍՐ ՆԱԶԱՐԵԱՆ	Փոխ Գանձապահ
ՌԻԶԸՐՏ ԿՐԵԿԸՐԻ	Ատենադպիր
ԿՐԵԿԸՐԻ ԱԴԱՄԵԱՆ	Խորհրդական
ՆԱՓՈԼԷՈՆ ՊԻԼԼԻԻՔԵԱՆ	»
ՅԱԿՈԲ Ս. ՏԷՐՏԷՐԵԱՆ	»
ԱՐՇԱԽԻՐ ԿԷՕՆՃԵԱՆ	»
ԳԷՈՐԳ ԲԷՇԻՇԵԱՆ	»
ԵԴՈՒԱՐԴ ՄԱՐՏԻԿԵԱՆ	»
ՀԱՅԿԱՇԷՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ	»
ԷՕԺԷՆ ԲԱԲԱԶԵԱՆ	»
ՊԵՐՃ ՍԵԴՐԱԿԵԱՆ	»
ԲԵՐԿՐՈՒ ՀԻ ՍՎԱՃԵԱՆ	»
ՌՈՋԷ ԶՐԲԱՇԵԱՆ	»
ՊԵՐԻ ԶՈՐԹԵԱՆ	»
ՄԻՍԱԲ ՀԱՅԿԵՆՑ	Ընդհանուր Տնօրէն

ԹՈՐԳՈՄ ԱՐՔ. ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ	Պատուակալ Անդամ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ	» »
ՆՈՒՐՀԱՆ ՖՐԵՆԿԵԱՆ	» »
ՄԱՔՐՈՒՀԻ Մ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ	» »
ԼԻԼԱ ԳԱՐԱԿԷՕԶԵԱՆ	» »
ՄՈՒՇԵՆՂ ՃԻԵՐՃԵԱՆ	» »

Հ.Բ.Ը.Մ. ԶՈՒԻՑԵՐԻԱԿԱՆ ԻՐԱԽԱՎԻՃԱԿՈՎ
ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐԻՉ ՄԱՐՄՆԻ ԿԱԶՄԸ

ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
ԱՐԱ ԶԱՄՔԵՐԹԷՆ

Նախագահ
Փոխ Նախագահ եւ
Պատուակալ Վարիչ-Պատուիրակ

ՌՈԺԷ ԶՐԲԱՇԵԱՆ
ԷՕԺԷՆ ԲՍԲՍ.ԶԵԱՆ
ՀԱՅԿԱՇԷՆ ՈՒԶՈՒՆԵԱՆ
ՆԱՓՈԼԷՈՆ ՊԻԻԼԼԻԻԲԵԱՆ
ՍՈՒՐԷՆ ՖԷՍՃԵԱՆ
ՄՈՒՇԵՂ ԺԻԵՐՃԵԱՆ

Ատենադպիր
Գանձապահ
Խորհրդական
»
»
Պատուակալ Անդամ

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԻ
ԿԱԶՄԸ

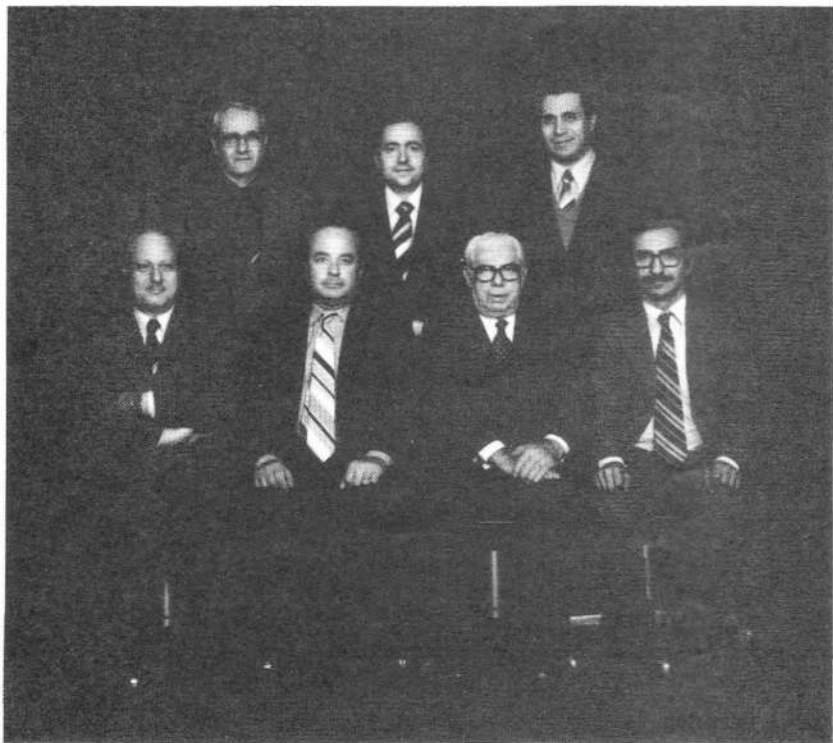
Զախէն աջ՝
Նստած

Պ.Պ. Հայկազուն Գիւրքճեան (Փոխ-ատենապետ)
Յովհանէս Քէհեայեան (Ատենապետ)
Արթո Պըլլըքսանեան
Բիւզանդ Բրուտեան (Գանձապահ)

Ուղի

Պ.Պ. Պերճ Թերզեան
Օննիկ Ալիքսանեան
Յակոբ Համբիկեան (Ատենադպիր)
Վահան Ալեքսանեան

Հ.Բ.Ը.Մ. ԳԱՆԻՐԷ

Ձախէն աջ՝
Նստած

- Պ.Պ. Նորայր Տէօվլէթեան
(Ատենադպիր)
- Յակոբ Էքսէրճեան
(Ատենապետ)
- Ժորժ Միքայէլեան
(Փոխ-ատենապետ)
- Մարտիկ Պալեան
(Գանձապահ)

Ոտքի

- Պ.Պ. Յովհաննէս Տընկճեան
Յակոբ Բամպուլճեան
Վահան Զէչճէնեան

Հ.Բ.Ը.Մ.—ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Ձախէն աջ՝
Նստած

- Տոքթ. Կարապետ Անտուրեան
(Ատենապետ)
- Պ. Մինաս Պանտոյեան
(Ատենադպիր)

Ոտքի

- Տոքթ. Բրիտիան Թօսունեան
(Փոխ Ատենադպիր)
- Պ.Պ. Կարօ Էսէրեան
(Գանձապահ)
- Նազարէթ Գարթալեան
(Փոխ-Ատենապետ)

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ—ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

Զախէն աջ՝
Նստած

- Պ.Պ. Սիմոն Սիմոնեան
(Բ. Փոխ-Ատենապետ)
- Գրիգոր Շահպէնտէրեան
(Ատենապետ)
- Հրանդ Թուֆայեան
(Ա. Փոխ-Ատենապետ)
- Պօտոս Աբգարեան
(Գանձապահ)

Ուղի

- Պ.Պ. Պերճ Թերզեան
Վահէ Վարժապետեան
Անդրօ Վարժապետեան
Հրաչ Սիմոնեան
(Ատենադպիր)
- Գէորգ Բրուտեան
Ժիրայր Տեփոյեան
(Բացակայ)

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ—ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

Զախէն աջ՝
Նստած

- Պ. Վահրամ Թօսունեան
(Ատենապետ)
- Տիկ. Արաքսի Դաւիթեան
(Պատասխանատու
Հանդէսներու և
Զեռնարկներու)
- Պ. Գէորգ Կարապետեան
(Փոխ-Ատենապետ)

Ուղի

- Տոքթ. Արթուր Արթինեան
- Պ.Պ. Հայկազ Տէատեան
(Գանձապահ)
- Վրէժ Սէֆէրեան
(Ատենադպիր)
- Հայրապետ Զոլաքեան

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Զախէն աջ՝
Պ.
Օրիորդներ

Պ. Պ.

Ժիրայր Յակոբեան:
Սօսի Ներեսեան
Նայիրի Համբրիկեան
Վանիա Էքսէրճեան
Կարօ Աբգարեան
Գէորգ Բրուտեան

Հ. Բ. Ը. Մ. — ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՅԱՆՁՆԱԽՈՒՄԲ

Զախէն աջ՝
Նստած

Օրիորդներ Սեան Խաչատուրեան
Շուշան Չիլինկիբեան
Սոնիա Մանուկեան

Ոտքի

Պ. Լեւոն Անսուրեան
Տոբթ. Բրիսթիան Թօսունեան
Պ. Պ. Մինտա Խաչատուրեան
Ժորժ Կորկոտեան

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ—ՀԵԼԻՈՊՈԼԻՍ

ՊԱՍՔԷԹՊՈՂԻ ԽՈՒՄԲ

Զախէն աջ՝

Ուղի:

(Վ. Ո.)

- Պ.Պ. Յակոբ Աբիկեան
- Հրաչ Սվաճիպաչեան
- Արա Տեփոյեան
- Հրայր Տրդատեան
- Հրայր Ճղալեան
- Կարո Արզարեան
- Նապիլ Մուրսի (Մարզիչ)
- Վիգէն Վարժապետեան

Նստած

- Պ.Պ. Արա Յակոբեան
- Զաւէն Ճիզմէճեան
- Ժիրայր Տեփոյեան

- Պ.Պ. Ճիբո Նէսիմ
- Գէորգ Երզնկացեան
- Միհրան Սրազորժեան

Հ.Մ.Ը.Մ. ՆՈՒՊԱՐ—ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ

ՊԱՍՔԷԹՊՈՂԻ ԽՈՒՄԲ

Զախէն աջ՝

Նստած

- Տոքթ. Կարո Թօսունեան
- Պ.Պ. Արա Թապաղեան
- Լեւոն Անսուրեան
- Ժորժ Կսրկոտեան

Ուղի:

- Պ.Պ. Վրէժ Սէֆէրեան
- (Վարչ. Ներկայացուցիչ)
- Մարգիս Թօսունեան
- Ժորժ Ուսասալահ Աշճեան
- Սապէն Սաման

- Տոքթ. Ամր Սաֆուաթ (Մարզիչ)
- Պ.Պ. Վարդերես Յարութիւնեան
- Յակոբ Գուլիսեան
- Կարո Կանիմեան
- Աւետիս Կանիմեան (Վարիչ)

ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ՊԱՍԲԷԹՊՈՂԻ ԽՈՒՄԲ
(19-էն ՎԱՐ)

Զախէն աջ՝

Լեւոն Գարակէօզեան
Զաւէն Գազանճեան
Ժօղէֆ Միշէլ
Կարի Կիրակոսեան
Սերժ Սաբայեան

ԱՂԶԿԱՆՅ ՊԱՍԲԷԹՊՈՂԻ ԽՈՒՄԲ
Զախէն աջ՝

Նստած

Ժանին Զօփուրեան
Մարլօ Սիմոնեան
Սեդա Ալիքսանեան
Սիլվա Սիմոնեան
Ալին Արթինեան

Ուղի

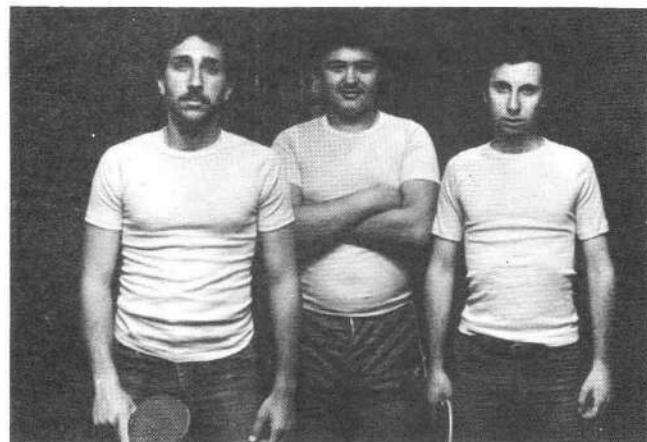
Սիլվա Ներեոսեան
Մարալ Տէօլլէթեան
Սիլվա Ալիքսանեան
Արտա Գուլթնուեան
Նորա Կարինեան

ՓԻՆԿ ՓՈՆԿԻ ԽՈՒՄԲ

Զախէն աջ՝

Վազգէն Էքսէրճեան
Գոգօ Սիմոնեան
Ալեքս Սրապեան

ԽՄԲԱՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Զախէն աջ՝
Նստած

- Սր. Սոնիա Թապաքեան (փոխ-նմբապետուհի)
- Տոբթ. Անի Տիշչէքէնեան (Արծուիկներու խմբապետուհի)
- Տիկ. Լիսի Փիլիկեան (Փոխ աւագ-նմբապետուհի)
- Տոբթ. Սոնիա Գալփաքճեան (նմբապետուհի)

Ուղի

- Պ.Պ. Յակոբ Թիւթիւնճեան (Պալու)
- Յակոբ Գու թնուլեան (Փոխ-Աքէլա)
- Լեւոն Անսուրեան (Աքէլա)
- Տոբթ. Կարօ Թօսունեան (Ա. նմբապետ)
- Պ.Պ. Մինաս Խաչատուրեան (Բ. նմբապետ)
- Ժորժ Կորկոտեան (Փոխ-բնիմապետ)
- Կարօ Կանիմեան (Վարիչ Առաջնորդ)

նոյնքան եւ իր ապագայով՝ չի կրնար անտես աննել հասութեան պաշտօն մը, ուսուցիչ ըլլալու սիրոյն: Մանաւանդ՝ հայերէն լեզուի ուսուցիչ: Եթէ տարբեր ճիւղի ուսուցիչ մը միջոցը ունի քովնտի դասերով, նոյնիսկ օտար վարժարանի մէջ դասաւանդելով՝ յաւելուելու եկամուտ մը ապահովելու, հայերէնի ուսուցիչը այդ վարելիութենէն իսկ զրկուած է: Պէտք է խոնարհիլ այն քանի մը նուիրեալ եւ զոհարարող հերոսներուն առջեւ, որոնք հակառակ ամէն բանի՝ կը ստանձնեն այդ պաշտօնը: Բայց գոյամարտ մը վարելի չէ մզել մէկ քանի «կամաւոր»ներով: Մարզուած բանակի պէտք կայ:

Միլանարանակ ֆէքրմէն Հայը՝ Պր. Երուանդ Հիւսիսեան, տարուած այս մտահոգուներէն՝ Պէյրութի մէջ հաստատեց հալածութեան ամպինը: Գովելի դադափար որ, ըստ իս, արմատապէս չի լուծեր հասնող քառուցիչը պատշաճ կենցաղով մը ապահովելու հարցը:

Անոր արմատական եւ գործնական միակ լուծումը կը կայանայ՝ «ՀՐԱՊՈՒՐԻՉ ԵՒ ՔԱՇՈՂԱԿԱՆ ԴԱՐՁՆԵԼՈՎ ՀԱՅՅԵՐԷՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻ ԶԻՆ ՊԱՇՏՅՈՒՆ»

Ոչ անկարելի հարց մը, զոր միայն Բարեգործականը կրնայ գլուխ հանել, շնորհիւ իր վայելած փորձառութեան, բարեկամացողութեան եւ վարկին:

Ի՞նչպէս:
Աշխարհի մէջ պաշտօնավարող ՀԱՅՅԵՐԷՆԻ ուսուցիչներուն՝

- ա. ՅԱՏԿԱՑՆԵԼ ԲԱԶԱՌԻԿ ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ ՄԸ, ՀԱՒԱՍԱՐ ԻՐ ՍՏԱՅԱԾ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԳՈՒՄԱՐԻՆ:
- բ. ԱՊԱՀՈՎԵԼ ԱՆՈՐ ԾԵՐՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԲԱՒԱՐԱՐ ԿԵՆՍԱԹՈՇԱԿՈՎ:

Ես չոց գլուխ մտոր պատասխանը. «Պիւտճէ չունինք: Իսկ ծրագիրը մեծ ծախքի կարօտ է»:

Երանի՜ թէ շատ աւելի մեծ ըլլայ ծախքը: Որքան շատ՝ կը նշանակէ թէ այնքան ալ մեծ է այդ ասպարէզին նուիրուելու տրամադիր թեկնածուներուն թիւը: Ինքնին լուծուած կ'ըլլայ հարցը:

Գալով պիւտճէին՝ հոս չէ որ պիտի անճրկինք, երբ՝ այնքան դիւրութեամբ հարիւր հազարաւոր ոսկիներ կրցանք դնել ՀԱՅԻ ՍՈՎԻՆ դէմ: Ամէն անգամ երբ դանդաղ ենք ճակատագրական երկրնորանքի առջեւ՝ հայ ժողովուրդը մոռցած է անկարելի բառը:

Չկա՞յ այդ խնդրոյն համար նախատեսուած պիւտճէ:

Ուրեմն ստեղծե՛մք դայն: Ամէն գնով:

ժամանակին, բարեբը՝ սովածին պատառ մը հաց տալու մէջ կը կայանար: Ահա թէ ինչո՞ւ բարեբարներ առաւելապէս այդ նպատակին կը յատկացնէին իրենց կտակները: Այսօր չկան հացի կարօտները, բայց կը մնան անոնց կտակները: Մաղթենք որ այլեւս զանոնք գործածելու հարկին տակ չգտնուինք անգամ մ'ալ:

Կարելի չէ՞ «սոված»ներուն յատկացուած կտակները յատկացնել «մտաւորական սովեալներուն», առանց բարեբարին կամքին դէմ մեղանշած ըլլալու:

Իսկ եթէ անխորտակելի արգելքներ կան ատոր դէմ՝ միշտ կը մնայ ՈՒՐԻՇ ԽԻՍՏ ԳՈՐԾՆԱԿԱՆ Եւ ՇԱՏ ԿԱՐԵԼԻ միջոց մը, որ կախուած է վարիչներու կամքէն:

Թելադրել ևնր բարեբարներուն՝ իրենց կրտակները յառկացնել «ՀԱՅՅԵՐԷՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻ ԶԻ ՖՈՆՏ»ին: Բարեբարին միտքը ազգին օգտակար ըլլալն է: Կը մնայ ուղղութիւն տալ ևնր: Օգնել անր:

Այդ «Ֆոնտ»ին մասին որեւէ առարկութիւն ունեցող չի կրնար ըլլալ: Օր առաջ կազմենք «ՀԱՅ ՈՒՍՈՒՑԻ ԶԻ ՖՈՆՏ»Ը:

Զմոռնանք մէկ բան:
Շատ աւելի ՆՈՒԱԶ թուով զոհ տուած ենք ՀԱՅԻ ՍՈՎԻՆ, քան ինչ որ տալու վրայ ենք այսօր սիւիւտքի մէջ «ՀԱՅՅԵՐԷՆԻ ՈՒՍՈՒՑԻ ԶԻ ՍՈՎԻՆ»:

Եթէ Միութեան վարիչները այս մասին խորհած են արդէն, ինչ որ հաւանական է, շնորհաւորութիւններս եւ յաջողութեան մաղթանքներս: Եթէ ոչ՝ Բերեւս խորհրդածութեան առարկայ ընեն դայն: Զուլումի մանկազը դադար չունի: Կը մնայ աճապարել:

Հարունակութիւն էջ 7 էն

Նախագահ՝ Տիար Ալեք Մանուկեանը եւ անոր ունեցած հիմնական եւ բացառիկ դերը, այդ իրագործումներուն մէջ, թէ՛ որպէս ղեկավար եւ թէ՛ որպէս բարեբար, իր նախագահութեան աւելի քան 27ամեայ շրջանին:

Միութեան 75ամեայ Յորեկեանին աւթիւ, երբ ցկեանս նախագահ Ա. Մանուկեան կու գայ Եգիպտոս, ամէն հայու կուրծքը կը լեցուի արդար հպարտանքով եւ յուզումով ի տես այս մեծ հայուն որուն սիրտը կը բարախէ ազգային տրոփիւնով եւ մարդկային ազնուագոյն զգացումներով:

Եգիպտահայութիւնը անսահման սիրով եւ խորունկ յարգանքով կ'ընդունի հայ ժողովուրդի այս հարազատ զաւակը, Հ.Բ.Բ.Մ. ի շրջանակը՝ իր մեծ ընտանիքին արժանաւոր ցկեանս նախագահը եւ մեր օրերու մեծագոյն ազգային ղեկավարն ու ազգային բարեբարը եւ կը մաղթէ անոր որ դեռ երկար տարիներ առաջնորդէ մեր մեծ Միութիւնը դէպի նորանոր իրագործումներ:

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Հայրապետական Կոնդակ	3
Յոթելեանն ու Յոթելեարը <i>Զաւէն Ա.բ.ք. Զինչինեան</i>	5
Պր. Յովհաննէս Բէհեաեան Ս. Ներսէս Շնորհալի շֆանշանին արժանացած	6
Աղամանդեայ Յոթելեանը <i>Յակոբ Համբիկեան</i>	7
Կազմեմք «Հայերէնի Ուսուցիչ»ի Ֆօնտը <i>Ա.Սարուխան</i>	9
Հ.Բ.Ը.Մ.ի Նախագահները	11
Հ.Բ.Ը.Մ.ի Իրաւական ու Կանոնագրական Կառուցուածքը	13
Հ.Բ.Ը.Մ.ի Կեդրոնական Վարչական Ժողովի Կազմը	14
Հ.Բ.Ը.Մ.ի Զուիցերիական Իրաւովիճակով Ընկերակցութեան Վարիչ Մարմնի Կազմը	15
Եգիպտոսի Կեդրոնական Յանձնաժողովի Կազմը	15
Հ.Բ.Ը.Մ.ի եւ Հ.Մ.Ը.Մ.ի Գահիրէի եւ Աղեֆսանդրիոյ Կազմերը	17

عدد ابريل ١٩٨١

رقم الايداع بدار الكتب

٨١ / ٦١٣

المطبعة الافريقية ت ٩٣٨٨١٦

Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԱԼԵՔ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ ՄՇԱԿՈՒԹԱՑԻՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ

Հ. Բ. Ը. Միութեան Ալեք Մանուկեան Մշակութային Հիմնադրամին Գործադիր Մարմինը ուրախ է յայտարարելու որ անցնող տարեշրջանը եղաւ հարուստ եւ արդիւնաւէտ՝ կատարուած աշխատանքներով եւ իրազործումներով:

Արդարեւ՝ Հիմնադրամս շարունակեց իր օժանդակութիւնն ու քաջալերանքը տարածել ամբողջ Սփիւռքի վրայ՝ մեր մշակութային եւ ընկերային կեանքին բոլոր գլխաւոր մարզերէն ներս: Ան բաղմաթիւ առիթներով ո՛չ միայն նիւթապէս զօրավիզ կանգնեցաւ մշակութային միութիւններու եւ մարմիններու կողմէ՝ ձեռնարկուած ծրագիրներու, ո՛չ միայն քաջալերեց անհատական ճիգերը, այլ նաեւ ինք անձամբ նախաձեռնարկ եղաւ աշխատանքներու եւ ծրագիրներու՝ ստանձնելով անոնց կատարումին պատասխանատուութիւնը: Հիմնադրամս, այլ խօսքով՝ չսահմանափակեց իր գործունէութիւնները քաջալերողի եւ պարգապէս սատար հանդիսացողի շրջանակէն ներս, այլ անցաւ այդ սահմանադիժէն անդին՝ որպէս գործօն մասնակից բազում մշակութային - կրթական - ընկերային ծրագիրներու նախագծումին եւ կիրարկումին: Հիմնադրամս չբաւականացաւ գրասենեակային եւ նպաստաբաշխ աշխատանքներով. ան իր ներկայութիւնը զգալի դարձուց մեր մշակութային - գեղարուեստական կեանքէն ներս՝ որպէս առաջնորդող կազմակերպութիւն նաեւ:

Արդ, Գործադիր Մարմինս կը փափաքի հրապարակով անդամ մը եւս իր խորունկ շնորհակալութիւնները յայտնել ազգային մեծ բարերար, Հ. Բ. Ը. Միութեան ցկեանս Նախագահ՝ Տիար Ալեք Մանուկեանին՝ ո՛չ միայն իր նիւթական անգնահատելի յատկացումներուն համար, որոնց շնորհիւ միայն գոյութիւն ունի Հիմնադրամս, այլ նաեւ եւ մանաւանդ իր անսպառ հետաքրքրութեան համար դէպի մեր մշակոյթը, իր ջերմ սիրոյն համար դէպի մեր արուեստները, եւ իր ցոյց տուած անխոնջ շահադրողութեան համար դէպի Գործադիր Մարմինիս աշխատանքները: Ան իր անմիջական մասնակցութեամբ եւ իր թելադրութիւններով մեծապէս նպաստած է Գործադիր Մարմինիս ջանքերուն՝ անոնց տալով ուղղութիւն եւ կշիռ:

Ստորեւ կը ներկայացնենք Հիմնադրամիս անցնող տարեշրջանի նիւթաբարոյական տեղեկադիրը, եւ ցանկը կարգ մը աշխատանքներու, որոնք ծրագրուած են 1980 եւ 1981ի համար:—

	1979	1980
1.— Նպաստ տարեց ուսուցիչներու եւ մտաւորականներու	35,000	40,000
2.— Գիրքերու գնում, Պատմական, գրական, երաժշտական, եւայլն	20,000	8,000
3.— Գիրքերու հրատարակութիւն	8,000	25,000
4.— Յատկացում կազմակերպութեանց, Մշակութային, Երիտասարդական	16,000	13,000
5.— Հայերէնի ուսուցման	7,000	8,000
6.— Գրական եւ երաժշտական մրցանակներ	14,000	— — —
Գումար՝	100,000	94,000

Այս տարուան Օգոստոսի առաջին շաբաթավերջին Հիմնադրամս կայացուց Հայ ուսումնադէտներու խորհրդակցական ժողով մը որուն ընթացքին քննուեցան կարգ մը գլխաւոր ծրագիրներ: Հետեւաբար, Հիմնադրամիս յատկացումներն ու աշխատանքները պիտի կեդրոնանան այդ ծրագիրներուն վրայ, որոնց գլխաւորներն են.— Հայկական Համայնագիտարանի մը պատրաստութիւն, անգլերէնով, Հայոց Պատմութեան միահատորեակ, անգլերէնով, Բարեգործականի ԴՅամեակի առիթով Գրական Մրցանք, Հայերէնով, գրական ու պատմագիտական թարգմանութեանց շարք, Հայերէնի ուսուցման դասագիրքերու եւ այլ առարկաներու պատրաստութիւն եւ հրապարակում երաժշտական ձայնապնակներու եւ այլ նիւթերու:

ԴԻԻԱՆ